

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVĚDČENÍ

211302

(11) (B1)

(22) Přihlášeno 22 02 79
(21) (PV 1172-79)

(40) Zveřejněno 29 02 80

(45) Vydáno 15 03 84

(51) Int. Cl.³
A 61 M 1/00

(75)
Autor vynálezu

HANZELKA PAVEL ing., PALLA MIROSLAV, URBÁNEK PETR ing.,
VAŠKŮ JAROMÍR prof. MUDr. DrSc., URBÁNEK ERICH doc. MUDr., BRNO

(54) Bezpečnostní mezizdroj pro řízení činnosti intraaortálního kontrapulsačního balonku

Vynález se týká bezpečnostního mezizdroje pro řízení činnosti intraaortálního kontrapulsačního balonku pracovním médiem s požadovanými vlastnostmi a tlakem a zabráňujícím ohrožení pacienta při náhodném poškození kontrapulsačního balonku.

Dosud známé bezpečnostní mezizdroje pro řízení činnosti kontrapulsačního balonku jsou založeny v podstatě na dvou principech. V prvním případě jsou řešeny tak, že plní kontrapulsační balonek pracovním médiem o tlaku menším než je dovolený přetlak v kontrapulsačním balonku po dobu, kterou je třeba odečíst z tabulek pro daný typ kontrapulsačního balonku a tepovou frekvenci. Ve druhém případě je mezizdroj opatřen automatickým ventilem pro zastavení plnění kontrapulsačního balonku v okamžiku, kdy tlak v mezizdroji dosáhne hodnoty dovolené pro daný kontrapulsační balonek.

Nevýhodou prvního řešení je poměrně značná pracnost, nebezpečí omylu obsluhy a nemožnost uspokojivého naplnění kontrapulsačního balonku s malým průměrem katetru. Druhé řešení se neosvědčilo pro plnění kontrapulsačních balonků opatřených tenkými katetry s velkým odporem. Při použití nízkého plicního tlaku pracovního média se kontrapulsační balonek nestací zcela naplnit během krátkého časového intervalu mezi dvěma srdečními systolami. Zvýšení plicního tlaku způsobí přepnutí automatického ventilu a předčasné zastavení plnění kontrapulsačního balonku. Další nevýhodou tohoto řešení je, že přesná hodnota tlaku pracovního média pro přepnutí automatického ventilu je obtížně seřiditelná a kontrolovatelná.

Uvedené nevýhody a nedostatky odstraňuje předmět vynálezu, jehož podstatou je, že pracovní komora je spojena se zdrojem pracovního média přes přívodní ventil a plicní ventil ovládaný tlačnou tyčinkou upravenou na pohyblivé stěně, přičemž pracovní komora je opatřena přetlakovým ventilem s připojeným vypouštěcím ventilem a dále uzavíratelným sedlem uspořáda-

211302

ným uvnitř pracovní komory. Další podstatou vynálezu je, že uzavíratelné sedlo je připojeno k přetlakovému ventilu, přičemž proti uzavíratelnému sedlu je uspořádána těsnicí vložka připojená k pohyblivé stěně.

Podstatou vynálezu dále je, že uzavíratelné sedlo je připojeno k ventilové trubici plnicího ventilu, k níž je připojen kontrapulsační balonek.

Výhodou bezpečnostního mezizdroje podle vynálezu je možnost dostatečného naplnění i kontrapulsačních balonků s velmi malým průměrem přívodního katetru během kontrapulsaace. Před zahájením vlastní kontrapulsaace lze zbytkový vzduch z celého systému vytlačit pracovním médiem. Při náhodném nežádoucím unikání pracovního média lze kontrapulsační balonek i mezizdroj doplnit bez přerušení kontrapulsaace, a to pouhým uvolněním blokování plnicího ventilu, přičemž tlak pracovního média ve zcela nafouknutém kontrapulsačním balonku je shodný se statickým tlakem pracovního média, který lze snadno nastavit například redukčním ventilem a přesně měřit běžnými manometry.

Další výhodou bezpečnostního mezizdroje podle vynálezu je nezávislost tlaku v kontrapulsačním balonku na opotřebení mechanických součástí, přičemž lze jej snadno měnit v závislosti na hodnotě aortálního tlaku, takže je možno vždy dosáhnout optimální velikosti přetlaku pracovního média v kontrapulsačním balonku vzhledem k aortálnímu tlaku. Bezpečnostní mezizdroj podle vynálezu vyžaduje ke své činnosti pouze jednokanálové pneumatické pohonné zařízení a umožňuje přechod z funkce plnění kontrapulsačního balonku pracovním médiem na kontrapulsaaci bez přepojování přívodních hadic.

Příkladné provedení vynálezu je znázorněno na výkrese, kde obr. 1 představuje bezpečnostní mezizdroj ve schematickém osovém řezu v nárysu v provedení s pístem a obr. 2 bezpečnostní mezizdroj rovněž ve schematickém osovém řezu v nárysu v provedení s pružnou membránou.

Bezpečnostní mezizdroj je tvořen dutým tělesem 1, v němž je uspořádána pohyblivá stěna 2 rozdělující vnitřní prostor 3 dutého tělesa 1 na dvě části, a to pohonnou komoru 4 a pracovní komoru 5. Pohonná komora 4 je připojena k pneumatickému pohonnému zařízení 6, zatímco pracovní komora 5 je opatřena náustkem 7 pro připojení katetru 8 s kontrapulsačním balonkem 9. Pracovní komora 5 je dále opatřena plnicím ventilem 10 spojeným přes přívodní ventil 11 se zdrojem 12 pracovního média. Plnicí ventil 10 je v příkladném provedení kuličkový ventil s pružinou 13 a s kuličkou 14, proti níž je na pohyblivé stěně 2 připevněna tlačná tyčinka 15. Přívodní ventil 11 a plnicí ventil 10 mohou být nahrazeny například neznázorněným elektromagnetickým ventilem ovládaným neznázorněným koncovým a blokovacím spínacem.

Pracovní komora 5 je ještě opatřena přetlakovým ventilem 16 orientovaným tak, že může propouštět pracovní médium z pracovní komory 5 přes dále připojený vypouštěcí ventil 17 do ovzduší. Přetlakový ventil 16 je v pracovní komoře 5 opatřen uzavíratelným sedlem 18, proti němuž je na pohyblivé stěně 2, zhotovené podle obr. 1 ve tvaru pístu, uspořádána těsnicí vložka 19.

Ve druhém příkladném provedení podle obr. 2 je pohyblivá stěna 2 ve tvaru pružné membrány, v jejímž středu je opět tlačná tyčinka 15 pro ovládání kuličky 14 plnicího ventilu 10, který je opatřen ventilovou trubicí 20 zakončenou v pracovní komoře 5 uzavíratelným sedlem 18 pro styk s pružnou membránou. Náustek 7 pro připojení katetru 8 s kontrapulsačním balonkem 9 je v tomto provedení připojen k ventilové trubicí 20 vně pracovní komory 5. Ostatní části druhého příkladného provedení jsou shodné s příkladným provedením podle obr. 1.

Bezpečnostní mezizdroj podle vynálezu pracuje takto:

Po zavedení kontrapulsačního balonku 9 do aorty pacienta se katetr 8 připojí k náustku 7.

Pneumatické pohonné zařízení 6 je přitom ve funkci výdej, při níž je pohyblivá stěna 2 vlivem přetlaku v pohonné komoře 4 v poloze, kdy tlačná tyčinka 15 vešla svým volným koncem do styku s kuličkou 14 a tím otevřela plnicí ventil 10.

Přívodní ventil 11 zdroje 12 pracovního média o předem nastaveném tlaku shodném s hodnotou tlaku požadovanou v plně nafouknutém kontrapulsačním balonku 2, je přitom uzavřen. Po otevření vypouštěcího ventilu 17 se přepne pneumatické pohonné zařízení 6 do funkce výdeje-sání, která je synchronizována se srdečním rytmem. Poté se otevře přívodní ventil 11. Během části srdeční periody, kdy pneumatické pohonné zařízení 6 je ve funkci výdej, nastane ze zdroje 12 přes přívodní ventil 11, plnicí ventil 10 a přes pracovní komoru 5 plnění kontrapulsačního balonku 2. Úniku pracovního média přitom brání těsnicí vložka 19 přitisknutá k uzavíratelnému sedlu 18 přetlakového ventilu 16. V následující části srdeční periody vytvoří pneumatické pohonné zařízení 6 podtlak v pohonné komoře 4, čímž pohyblivá stěna 2 opustí výchozí polohu, čímž dojde k uvolnění uzavíratelného sedla 18 přetlakového ventilu 16 a k uvolnění kuličky 14 plnicího ventilu 10, který se tím uzavře a zabrání tak dalšímu vnikání pracovního média do pracovní komory 5.

V ní nastane podtlak, který vysaje obsah částečně naplněného kontrapulsačního balonku 2 do pracovní komory 5. Při následujícím výdeji, při němž se pohyblivá stěna 2 přemístí zpět do výchozí polohy, se směs zbytkového vzduchu a pracovního média nejprve vyfoukne přes přetlakový ventil 16 a dále přes vypouštěcí ventil 17 do ovzdušní. Kontrapulsační balonek 2 zůstává přitom splasknutý vlivem okolního tlaku krve, který je vyšší než tlak, na nějž je seřízen přetlakový ventil 16. Při dosažení výchozí polohy pohyblivé stěny 2 dochází během zbývajících doby výdeje k novému plnění kontrapulsačního balonku 2, jak bylo popsáno.

Tímto střídavým plněním a vysáváním obsahu kontrapulsačního balonku 2 se množství zbytkového vzduchu sníží během několika tepů na zanedbatelnou hodnotu. Pak se například ručně uzavře vypouštěcí ventil 17, takže během výdeje je pracovní médium tlačeno z pracovní komory 5 katetrem 8 do kontrapulsačního balonku 2. V poslední fázi výdeje dojde opět k otevření plnicího ventilu 10 působením tlačné tyčinky 15 na kuličku 14, čímž pracovní médium ze svého zdroje 12 proudí přívodním ventilem 11 a dále plnicím ventilem 10 do pracovní komory 5 a z ní dále do kontrapulsačního balonku 2.

Toto plnění kontrapulsačního balonku 2 se děje přerušovaně, a to během několika tepů, až během prodlevy pohyblivé stěny 2 ve výchozí poloze nastane rovnovážný stav, kdy tlak uvnitř kontrapulsačního balonku 2 a v pracovní komoře 5 je shodný s tlakem pracovního média v jeho zdroji 12. Po dosažení tohoto stavu se například ručně uzavře přívodní ventil 11, čímž se zastaví další přívod pracovního média. Synchronizovanou činností pneumatického pohonného zařízení 6 se srdečním rytmem pak probíhá synchronizované přemísťování pohyblivé stěny 2 ve vnitřním prostoru bezpečnostního mezizdroje mezi jejími úvratěmi a tím synchronizovanému nafukování a vypouštění kontrapulsačního balonku 2 po dobu potřebnou k úspěšnému terapeutickému zákroku.

V případě použití pohyblivé stěny 2 ve tvaru pružné membrány dochází v poslední fázi výdeje, kdy tlačná tyčinka 15 otevře plnicí ventil 10, k přimknutí středové části pružné membrány k uzavíratelnému sedlu 18 na ventilové trubici 20 připojené k plnicímu ventilu 10. Tím se zabrání úniku pracovního média přetlakovým ventilem 16 a vypouštěcím ventilem 17 do ovzduší, takže pracovní médium proudí ze zdroje 12 přes přívodní ventil 11 a plnicí ventil 10 a dále ventilovou trubicí 20 a katetrem 8 do kontrapulsačního balonku 2. Veškerá další činnost bezpečnostního mezizdroje tohoto provedení je zcela shodná s činností bezpečnostního mezizdroje prvního provedení.

Bezpečnostního mezizdroje podle vynálezu je možno využít pro kontrapulsaci v aortě nebo v komoře srdečního svalu pacienta za použití kontrapulsačních balonků i s velmi malým průměrem přívodního katetru.

PŘEDMĚT VYNÁLEZU

1. Bezpečnostní mezizdroj pro řízení činnosti intraaortálního kontrapulsačního balonku obsahující duté těleso s vnitřním prostorem hermeticky rozděleným pohyblivou stěnou na dvě části, z nichž jedna část jako pohonná komora je spojena s pneumatickým pohonným zařízením a druhá část jako pracovní komora s kontrapulsačním balonkem, vyznačující se tím, že pracovní komora (5) je spojena se zdrojem (12) pracovního média přes přívodní ventil (11) a plnicí ventil (10) ovládaný tlačnou tyčinkou (15) upravenou na pohyblivé stěně (2), přičemž pracovní komora (5) je opatřena přetlakovým ventilem (16) s připojeným vypouštěcím ventilem (17) a dále uzavíratelným sedlem (18) uspořádaným uvnitř pracovní komory (5).

2. Bezpečnostní mezizdroj podle bodu 1, vyznačující se tím, že uzavíratelné sedlo (18) je připojeno k přetlakovému ventilu (16), přičemž proti uzavíratelnému sedlu (18) je uspořádána těsnicí vložka (19) připojená k pohyblivé stěně (2).

3. Bezpečnostní mezizdroj podle bodu 1, vyznačující se tím, že uzavíratelné sedlo (18) je připojeno k ventilové trubici (20) plnicího ventilu (10), k níž je připojen kontrapulsační balonek (9).

1 list výkresů

